

KONGREGACE PRO BOHOSLUŽBU A SVÁTOSTI

Příloha k dekretu Kongregace pro bohoslužbu a svátosti ze dne 11. února 2018,
Prot. N. 10/18.

Doplňky do liturgických knih římského ritu k památce Panny Marie, Matky církve

DO VŠEOBECNÉHO ŘÍMSKÉHO KALENDÁŘE

IUNIUS

Feria II post Pentecosten

B. Mariæ Virginis,¹ Ecclesiae Matris

Memoria

[DO ČESKÉHO NÁRODNÍHO KALENDÁŘE

KVĚTEN²

Pondělí po Seslání Ducha Svatého:

Panny Marie, Matky církve

Památka]

1 V dodaných lat. textech se střídá užívání a neužívání čárky v názvu památky — v těchto podkladech pro schválení českého překladu byl pravopis v latinském názvu sjednocen podle závěru dekretu CCDDS a nadpisu do liturgie hodin — čárka je tedy užívána. V *MR* (2002), s. 1172, je však název votivní mše bez čárky (tam ovšem není slovo »Virginis«).

2 Poznámka: v mnoha letech vyjde tato oslava ještě na květen. V *ČM* (2015), s. CXXVIN., jsou proto pohyblivé oslavy odvozené od slavnosti Seslání Ducha Svatého zapsány na konec KVĚTNA. Z tohoto důvodu je i nově zapsaná památka zařazena v *ČM* na konec května.

DO ŘÍMSKÉHO MISÁLU

Feria II post Pentecosten

Beatæ Mariæ Virginis, Ecclesiæ Matris

Memoria

Sumitur Missa de Beata Maria, Ecclesiæ Matre (p. 1172).

[DO ČESKÉHO MISÁLU

Pondělí po Soslání Ducha Svatého

Panny Marie, Matky církve

Památka

Použije se mešních textů³ o Panně Marii, Matce církve (s. 939).]

³ Překlad lat. »Sumitur« a formulace jako v *ČM* (2015), s. 939; srov. *MR* (2002), s. 1172.

DO ŘÁDU MEŠNÍCH ČTENÍ (Ordo lectionum Missæ)⁴

(572bis) Feria II post Pentecosten

Beatae Mariæ Virginis, Ecclesiæ Matris

Lectio I **Gen 3,9–15.20:** «*Mater cunctorum viventium*»
[Postquam comédit Adam de ligno,] vocávit eum Dóminus Deus
et dixit ei...
Versus 15b interpretari debet secundum hebraicam veritatem,
ut in Nova Vulgata.

vel:

Act 1,12–14: «*Erant perseverantes in oratione cum Maria, matre Iesu*»
[Postquam assúptus est Iesus in cælum,] revérsi sunt apóstoli
in Ierúsalem...

Ps. Resp. **Ps 86(87),⁵1–2.3 et 5.6–7**
R/. (3): Gloriósa dicta sunt de te, cívitas Dei!

Alleuia O felix Virgo, quæ Dóminum genuísti;
o beáta Mater Ecclésiæ,
quæ in nobis foves Spíritum
Fílii tui Iesu Christi!

Evang. **Io 19,25–34:** «*Ecce filius tuus. Ecce mater tua*»
In illo témpore: Stabant iuxta crucem Iesu ... et aqua.

4 V překladech českých liturgických knih se tato úprava promítne do uspořádání *Lekcionáře V*, mezi svátek Navštívení Panny Marie a památku Neposkvrněného Srdce Panny Marie, tj. na konec května. Poznámka: při dalším vydání českého lekcionáře vznikne otázka, kam umístit texty svátku Ježíše Krista, nejvyššího a věčného kněze, protože ten je sice vřazen do českého národního kalendáře, ale ne do všobecného římského kalendář, a nebylo tedy určeno místo jeho textů v misálu ani v lekcionáři. Texty čtení jsou ve variantách pro roky A, B a C, to by napovídalo umístění do *Lekcionáře I*. Nicméně nejde o »slavnost Páně v mezidobí«, nýbrž o svátek. V *ČM* (2015) byly texty pro tento svátek umístěny provizorně v příloze (v oddílu Další texty), protože byly schváleny jen nedlouho před jeho vydáním.

5 Číslo žalmů jsou postaru, NVlg je dává obráceně, v českém překladu přehozeno.

Panny Marie, Matky církve

1. ČTENÍ **Gn 3,9–15.20:** *Stala se matkou všech živých.*
[Když Adam pojedl ze stromu,] zavolal na něj Hospodin Bůh a řekl mu... [Lekcionář pro Sbirku mší o Panně Marii (2002), s. 111; Lekcionář V (2008), s. 38]
Verš 15b se má překládat podle hebrejského textu, jako v Nové Vulgátě.⁶

Nebo:

- Sk 1,12–14:** *Setrvali v modlitbách s Ježíšovou matkou Marií.*⁷
[Když byl Ježíš vzat do nebe,] vrátili se apoštolové do Jeruzaléma... [Lekcionář pro Sbirku mší o Panně Marii (2002), s. 113; Lekcionář V (2008), s. 56]⁸

Responsoriální žalm

Žl 87(86),2.3+5.6–7⁹

- Odp. (v. 3): Slavné věci se o tobě vypravují, město Boží!¹⁰
[Lekcionář pro Sbirku mší o Panně Marii (2002), s. 113n.; příp. Lekcionář II (2007), s. 267, nebo Lekcionář IV (2007), s. 87 — vynechává se však v. 4: »Připočtu Rahab i Bábel mezi své ctitele, ba i Filištínsko, Tyrus s Etiopii; i ti se tam narodili.«]

Aklamace před evangeliem

Aleluja. Šťastná Panno, tys porodila Pána;
blahoslavená Matko církve,
ty nám pomáháš uchovat si Ducha tvého Syna«¹¹

- 6 Překlad použitý v českých liturgických knihách tomuto požadavku vyhovuje, nepřekládá *ipsa conteret* (Vlg), nýbrž *ipsum conteret* (NVlg): »Její potomstvo ti rozdrtí hlavu...«
7 Stejně jako v *Lekcionáři V*, s. 56 (společné texty o Panně Marii).
8 V českých lekcionářích je nedůslednost: *Lekcionář V* (2008) má slovosled »apoštolové se vrátili« a text člení do dvou odstavců.
9 Číslo veršů se ve *Sbirce mší o Panně Marii* liší, protože NVlg čísluje verše v první strofě 1–2, kdežto vydání Bognerova překladu žaltáře jen 2. Text ve *Sbirce* však zcela odpovídá latinské předloze.
10 Překlad musí odpovídat překladu Žl 87(86),3.
11 Aklamace před evangeliem odpovídá v lat. znění aklamaci z *Collectio missarum*, v českém schváleném překladu je přeložena ve *Sbirce*, s. 114, s vynechaným překladem slov »Iesu Christi« na závěr. Ponecháváme v tomto návrhu znění podle české *Sbirky*, protože texty mají být identické v překladu tak jako v originále.

Evangelium

Jan 19,25–34: *To je tvůj syn. To je tvá matka.*¹²

U Ježíšova kříže¹³ ... a voda.

[*Lekcionář pro Sbirku mší o Panně Marii* (2002), s.134 (vynechává se však poslední odstavec: »Ten, který to viděl [...] na toho, kterého probodli«); příp. *Lekcionář IA* (2006), s. 177 — úryvek]]

12 Překlad odpovídá perikopě.

13 Vynechán, jak je to obvyklé v českých lekcionářích, překlad doplňku »In illo témpore«.

DO LITURGIE HODIN

Feria II post Pentecosten

BEATÆ MARIÆ VIRGINIS, ECCLESIAE MATRIS

Memoria

Beatæ Mariæ Virgini tributus est titulus Matris Ecclesiæ, cum ipsa genuisset Christum, Ecclesiæ Caput, et redemptorum facta esset Mater antequam Filius in cruce emisisset spiritum. Beatus Paulus papa VI eandem appellationem sollemniter confirmavit in allocutione ad Patres Concilii Vaticani II, die 21 novembris 1964 habita atque statuit ut «suavissimo hoc nomine iam nunc universus christianus populus magis adhuc honorem Deiparæ» tribueret.

De Communi b. Mariæ Virginis: Liturgia Horarum III, præter sequentia.

Ad Officium lectionis

HYMNUS

O virgo mater, filia
tui beáta Fílii,
sublímis et humíllima
præ creatúris ómnibus,

Divíni tu consílii
fíxus ab ævo términus,
tu decus et fastígium
natúrae nostræ máximum:

Quam sic prompsísti nóbilem,
ut summus eius cónditor
in ipsa per te fieret
arte miránda cónditus.

In útero virgíneo
amor revíxit ígneus,

cuius calóre gérminant
flores in terra cælici.

Patri sit et Paráclito
tuóque Nato glória,
cuius vocáris múnere
mater beáta Ecclésiæ.

LECTIO ALTERA

Ex Allocutióne beáti Pauli Sexti, papæ, tértia Sacrosáncti Concílii Vaticáni II período
exácta

(21 novembris 1964: AAS 56 [1964], 1015–1016)

Maria Mater Ecclesiæ

Arctas ratiónes considerántes, quibus María et Ecclésia inter se coniungúntur, ad Beátæ Virginitis glóriam ad nostrúmque solácium, Mariám Sanctíssimam declarámus Matrem Ecclésiæ, hoc est totíus pópuli cristiáni, tam fidélium quam Pastórum, qui eam Matrem amantíssimam appéllant; ac statúimus ut suavíssimo hoc nómine iam nunc univérsus cristiánus pópulus magis adhuc honórem Deíparæ tríbuat eíque supplicatiónes adhibeat.

De appellatióne ágitur, Venerábiles Fratres, christianórum pietáti haud insuéta; quin immo hoc potíssimum Matris nómine christifidéles et Ecclésia univérsa Mariám invocáre præóptant. Hoc revéra nomen ad germánam Mariæ pietátis ratiónem pértinet, cum in dignitáte ipsa, qua María útpote Mater Verbi Dei Incarnáti prædita est, firmiter innitátur.

Sicut enim divína Matérnitas causa est, cur María singuláres prorsus cum Christo ratiónes hábeat eadémque præsens adsit in humánæ salútis ópere a Christo Iesu perácto, ita páriter e divína Maternitáte præsértim eæ prófluunt ratiónes, quæ inter Mariám et Ecclésiám intercédunt; quandóquidem María Mater Christi est, qui statim ac in ipsíus virgináli útero humánam natúram assúmpsit, sibi ut Cápiti adiúnxit Corpus suum mysticum, quod est Ecclésia. María ígitur, útpote Mater Christi, Mater étiam fidélium ac Pastórum ómnium, scílicet Ecclésiæ, habénda est.

Hinc causa est, cur nos, licet indignos, licet débiles, nihilóminus fidénti ánimo filiorúmque amóre flagrántes ad Eam óculos attollámus. Quæ olim Iesum, supérnæ grátiae fontem, nobis donávit, ipsa matérnam suam opem Ecclésiæ non afférre non potest, hoc

præsértim témpore, quo Christi Sponsa alacrióre stúdio salutíferum suum munus explére conténdit.

Ad hanc autem fidúciam magis usque aléndam confirmandámque, Nobis suádent arcíssima ea víncula, quæ inter hanc nostram cæléstem Matrem et humánum genus intercédunt. Etsi amplíssimis admirandísque donis a Deo cumuláta est, ut digna Mater Incarnáti Verbi efficerétur, nihilóminus María próxima nobis est. Sicut nos, et ipsa est Adæ filia, ac proptérea étiam nostra soror ob commúnem humánam natúram; quæ immúnis quidem fuit ab originária labe ob futúra Christi mérita, sed divínitus accéptis donis ipsa suæ ipsíus perféctæ fidei exémplum áddidit, ita ut evangélicum promeréret præcónium: «Beáta, quæ credidísti».

In hac mortáli vita perféctam Christi discípli formam expréssit, spéculum fuit ómnium virtútum, atque plene in suos réttulit mores beatitúdines illas, quæ a Christo Iesu prædicátæ fuérunt. Quo fit, ut Ecclésia unívrsa, dum multifórmem suam vitam actuosámque suam navitátem éxplicat, a Deípara Vírgine absolutíssimum exémplum sumat, quo perfécte Christum imitári opórteat.

RESPONSORIUM

Cf. Lc 1,35

R/. Spíritus Sanctus supervénit in Mariám: * Virtus Altíssimi obumbrávit eam.

V/. Iterum eam passiónis Fílii sui sóciam, ut redemptórum Matrem replévit: * Virtus Altíssimi.

Oratio, ut ad Laudes matutinas.

Ad Laudes matutinas

HYMNUS

Quæ caritátis fúlgidum
es astrum, Virgo, súperis,
spei nobis mortálibus
fons vivax es et prófluus.

Sic vales, celsa Dómina,
in Nati cor piíssimi,
ut qui fidénter póstulat,
per te secúrus ímpetret.

Opem tua benígnitas
non solum fert poscéntibus,
sed et libénter sæpius
precántum vota prævenit.

In te misericórdia,
in te magnificéntia;
tu bonitátis cúmulas
quicquid creáta póssident.

Patri sit et Paráclito
tuóque Nato glória,
cuius vocáris múnere
mater beáta Ecclésiæ.

Ad Benedictus, ant. Erant discípuli perseverántes unánimiter in oratióne, cum María matre Iesu.

Oratio¹⁴

Deus, misericordiárum Pater, cuius Unigénitus, cruci affíxus, beátam Mariám Vírginem, Genetrícem suam, Matrem quoque nostram constituit, concéde, quæsumus, ut, eius co-operánte caritaté, Ecclésia tua, in dies fecúndior, prolis sanctitaté exsúltet et in grémium suum cunctas átrahat famílias populórum. Per Dóminum.

Ad Vesperas

HYMNUS

Virgo, mater Ecclésiæ,
ætérna porta glóriæ,
esto nobis refúgium
apud Patrem et Fílium.

Gloriósá Dei mater,

¹⁴ V lat. breviárii je titulék orace sázen takto na střed, v překládú podle typografie českého breviáře **KAPITÁLKAMI** na levý praporek.

cuius Natus est ac pater,
ora pro nobis ómnibus,
qui memóriam ágimus.

Stella maris, lux refúlgens,
stirps regális, sancta parens,
roga Patrem et Fílium
ut det nobis Paráclitum.

Virgo clemens, virgo pia,
virgo dulcis, o María,
exáudi preces ómnium
ad te pie clamántium.

Funde preces tuo Nato,
crucifíxo, vulneráto,
pro nobis et flagelláto,
spinis puncto, felle potáto.

Alma mater summi regis,
lux et porta celsi cæli,
inclína te misérrimis
geméntibus cum lácrimis.

Patri sit et Paráclito
tuóque Nato glória,
cuius vocáris múnere
mater beáta Ecclésiæ.

Vel: Ave, maris stella.

Ad Magnificat, ant. Dixit Dóminus matri suæ: Múlier, ecce filius tuus. Ad discípulum autem: Ecce mater tua.

Oratio, ut ad Laudes matutinas.

[DO DENNÍ MODLITBY CÍRKVE

Pondělí po Soslání Ducha Svatého

Panny Marie, Matky církve

Památka

Blahoslavené Panně Marii byl udělen titul Matka církve, protože porodila Krista, hlavu církve, a předtím, než Syn na kříži odevzdal svého ducha, se stala matkou vykoupených. Blahoslavený papež Pavel VI. toto pojmenování slavnostně potvrdil v promluvě k otcům II. vatikánského koncilu 21. listopadu 1964; jeho záměrem bylo, »aby celý křesťanský lid tímto velmi jemným titulem právě teď ještě více projevoval úctu k Boho-rodici«.¹⁵

Společné texty o Panně Marii: Denní modlitba církve III, kromě následujícího.

Modlitba se čtením

HYMNUS

Panenská matko, dcerou jsi
Synáčka svého božského,
skromná vždy, i když vzácnější
nad tvory světa celého.

Bůh ve svém úradku tě měl,
by uskutečnil to, co chtěl:
vrcholem krásy, chloubou jsi
smrtelné přirozenosti.

A tu jsi zušlechtila tak,
že její Tvůrce vznešený
se skrze Tebe vtělil pak
k úžasu všeho stvoření.

¹⁵ Překlad citátu podle druhého čtení dále — znění musí být stejné.

V tvém svatém lůně panenském
se oheň Boží lásky vzňal
a v jeho teple mateřském
zem rajske květy plodí dál.

Ať Otce s Utěšitelem
i tvého Syna lidstvo ctí,
Matkou jsi církve a právem
Syn zahrnul tě milostí. Amen.¹⁶

DRUHÉ ČTENÍ

Z promluvy¹⁷ blahoslaveného papeže Pavla VI. na závěr třetího jednacího období II. vatikánského koncilu

(21. listopadu 1964: AAS 56 [1964], 1015–1016)

Maria je Matka církve

Uvažujeme o úzkých vztazích, kterými jsou spojeny Maria a církve, a k slávě blahoslavené Panny i k naší útěše prohlašujeme převelice svatou Marii Matkou církve, to znamená veškerého křesťanského lidu, jak věřících, tak pastýřů, kteří Marii nazývají láskyplnou Matkou. A naším záměrem je, aby celý křesťanský lid tímto velmi jemným titulem právě teď ještě více projevoval úctu k Bohorodičce a předával jí své prosby.

Nejde, ctihodní bratři, o titul, který by byl v křesťanské zbožnosti neobvyklý — naopak, když křesťané a celá církve Marii vzývají, nejraději volí právě titul Matka. Tento titul má ve skutečnosti vztah k pravému důvodu zbožné úcty k Marii, protože se pevně opírá o samotnou důstojnost, kterou byla Maria obdařena jako Matka Vtěleného Božího Slova.

Jako je totiž božské mateřství příčinou, proč má Maria jedinečné vztahy s Kristem a je přítomna v díle spásy, které vykonal Kristus Ježíš, tak vyplývají z božského mateřství zvláště vztahy, které existují mezi Marií a církví. Když je Maria Matkou Kristovou

16 Hymnus *O virgo mater, filia* složil Anselmo Lentini OSB (1901–1989: <http://hymnarium.de/hymni-breviarii/hymnen/commune-sanctorum/279-o-virgo-mater>). Používá se v latinské *Liturgia horarum III* (1975), s. 1363, jako alternativní hymnus ad Officium lectionis sobotní Památky Panny Marie. Poslední dva verše hymnu byly v lat. znění obměněny a obsahují titul *Mater Ecclesiae*. Český překlad: *Denní modlitba církve: hymny a básnické modlitby*. Praha: Zvon, 1993, s. 225n. (nepatrně odlišný překlad: dominikánská *Liturgie hodin III* /2003/, s. 1609). Poslední dva verše byly obměněny zde podle lat. znění. *DMC III* (1987), s. 1412, má na tomto místě píseň *Zdravas, hvězdo skvoucí*, obsahem vhodnou i k nové památce (nápěv: *DMCH* /1988, 2008/, s. 187).

17 *Allocutio* = *promluva* (jako např. v *DMC* při svátku Svaté rodiny, u druhého čtení modlitby se čtením).

a ten ihned a ještě v jejím panenském lůně přijal lidskou přirozenost, spojil tehdy se sebou Kristus jako Hlava své mystické tělo, kterým je církev. Maria má tudíž být považována jak za Matku Kristovu, tak za Matku všech věřících a všech pastýřů, tedy církve.

To je důvod, proč k ní máme pozvedat oči — nejsou toho hodné a jsou slabé, nicméně planou důvěrou a synovskou láskou. Ta, která nám kdysi dala Ježíše, pramen nebeské milosti, určitě nemůže upírat církvi svou mateřskou péči, zvláště v této době, v níž se Kristova Nevěsta s větším úsilím snaží plnit svůj úkol v díle spásy.

Velmi úzké vztahy, které existují mezi touto naší nebeskou Matkou a lidským rodem, nás pak vedou k tomu, abychom tuto důvěru ještě živili a upevňovali. I když Bůh zahrnul Marii velmi četnými a podivuhodnými dary, aby ji učinil důstojnou Matkou Vtěleného Slova, je nám velmi blízko. Tak jako my je i ona dcera Adamova, a proto je to také díky stejné lidské přirozenosti naše sestra; s ohledem na budoucí Kristovy zásluhy byla sice uchráněna dědičné poskvrny,¹⁸ ale k darům přijatým od Boha sama připojila příklad své vlastní dokonalé víry, takže si zasloužila pochvalu v evangeliu: *Blahoslavená, která jsi uvěřila.*¹

V tomto smrtelném životě uskutečnila dokonalý vzor Kristova učedníka, byla zrcadlem všech ctností a plně do svého chování promítla ta blahoslavenství, která hlásal Kristus Ježíš. Celá církev, když rozvíjí svůj mnohotvárný život a horlivou aktivitu, si proto bere od Panny Bohorodičky ten nejlepší příklad, jak má dokonale následovat Krista.¹⁹

¹ Lk 1,45.

ZPĚV PO DRUHÉM ČTENÍ

Srov. Lk 1,35

Duch Svatý sestoupil na Marii, * moc Nejvyššího ji zastínila.

V. Znova ji naplnil, když sdílela utrpení svého syna jako Matka vykoupených, * moc Nejvyššího.²⁰

Závěrečná modlitba jako v ranních chválách.

18 Poznámka k překladu: překlad vychází z *KKC* (1995) 491, kde je definice Pia XII (*Ineffabilis Deus*, 1854: DS 2803) »ab omni originalis culpae lae praeservatam immunem« přeložena »uchráněna jakékoliv poskvrny dědičného hříchu«; u Pavla VI. formulace »immunis [...] ab originaria lae«.

19 Český překlad celé promluvy, pořízený z italštiny, byl publikován v tomto souboru: [JAN XXIII: a PAVEL VI] *II. vatikánský koncil očima Jana XXIII. a Pavla VI.: proslovy Jana XXIII. a Pavla VI. v koncilní aule, dokumenty vyhláující a uzavírající II. vatikánský koncil, projev Pavla VI. v OSN, poselství koncilu světu, řeč Josefa kardinála Berana o svobodě svědomí*. Přel. Ctirad Václav Pospíšil. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2013, s. 135nn.; překlad připravený v tomto souboru textů připravil pro potřeby liturgického čtení podle latinské předlohy Ondřej Koupil.

20 Návaznost na Lk 1,35 podle Bognera. Versus přeložen zde.

Ranní chvály

HYMNUS

Panno, ty hvězdou lásky jsi
blažených v říši nadhvězdné,
zdroj naděje vždy prýštící
pro všechny tvory smrtelné.

Syn dal ti, Paní vznešená,
nad srdcem svým moc veškerou,
tak každý jistě získává
to, oč tě prosí s důvěrou.

Ty dáváš z dobrotivosti
nejen to, oč tě prosíme,
ba předcházíš svou štedrostí
přání, jež nevyslovíme.

V tobě je milosrdenství,
jsi velkodušných srdcí vzor,
jsi poklad všeho bohatství,
jímž kdy se zaskvěl Boží tvor.

Ať Otce s Utěшитelem
i tvého Syna lidstvo ctí,
Matkou jsi církve a právem
Syn zahrnul tě milostí. Amen.²¹

21 Hymnus *Quae caritatis fulgidum* složil Anselmo Lentini OSB (<http://hymnarium.de/hymni-breviarii/hymnen/commune-sanctorum/286-quaе-caritatis-fulgidum-es>). Používá se v latinské *Liturgia horarum III* (1975), s. 1370n., jako alternativní hymnus ad Laudes matutinas sobotní Památky Panny Marie. Poslední verše s titulem *Mater Ecclesiae* jsou i v lat. znění upraveny. Český překlad: *Bohoslužba hodin = Liturgia horarum: společné texty svatých: pokus o uspořádání*. Olomouc: Cyrilometodějská bohoslovecká fakulta v Praze, pobočka v Olomouci, 1974, s. 24 (»zpracovali účastníci semináře vědy o liturgii 1973/74 pod vedením Doc. ThDr Josefa Bradáče« — schvalovací dekret neuveden, ale odkazy z dalších svazků tohoto vydání liturgie hodin vedou právě sem, tedy dekret CD 476/75 se nejspíš vztahuje i na tyto texty; identický překlad: dominikánská *Liturgie hodin III* /2003/, s. 1617n.). V 2. sloce byly zde po upozornění Josefa Hrdličky na nečeskou dikci upraveny 3. a 4. verš, původně zněly: »takže vše získat možnost má,/ kdo tebe prosí s důvěrou«. Poslední dva verše hymnu upaveny zde. *DMC III* (1987), s. 1421, má na tomto místě píseň *Veselými hlasy*, která má s hymnem k nové památce společná slova »hvězda ta přeskvoucí« (nápěv: *DMCH* /1988, 2008/, s. 16).

Ant. k Zach. kant. Učedníci jednomyslně setrvali v modlitbách s Ježíšovou matkou Marií.²²

ZÁVĚREČNÁ MODLITBA

Bože, milosrdný Otče, tvůj jednorozený Syn ustanovil na kříži svou Matku, Pannu Marii, také naši Matkou; dej, ať s její láskyplnou pomocí tvá církev stále roste svatostí svých členů a shromažďuje v sobě všechny národy. Prosíme o to skrze tvého Syna...²³

Nešpory

HYMNUS

Panno, ty Matkou církve jsi
a věčnou branou do slávy.
Útočištěm buď u Syna,
u Otce, kde vše začíná.

Bohu jsi Matka slavná, syn
je však i otcem všech i tvým.
Přímluvu tvou teď žádáme,
když tvou památku slavíme.

Jsi hvězdou mořskou, záříš tmou,
jsi svatou Matkou, Královnou.
pros Otce i Syna stále,
ať nám dá Utěšitele.

Laskavá Panno, předobrá,
jsi Panna sladká, Maria,
vyslyš prosby, dej naději

22 Podobná antifona (jen s *omnes* místo *discipuli*) se používá v latinské *Liturgia horarum II* (1975), s. 789 (antiphona ad Magnificat v pátek 7. týdne velikonočního): »Omnes erant perseverantes unanimiter in oratione cum María, matre Iesu, alleluia«. Český překlad v *DMC II* (1988), s. 521: »Všichni jednomyslně setrvali v modlitbách s Ježíšovou matkou Marií. Aleluja.« Vstupní antifona votivní mše o Panně Marii, Matce církve (lat. »Erant discipuli perseverantes unanimiter in oratione, matre Iesu«), slovo *discipuli* obsahuje a je v *ČM* (2015), s. 939, přeložena se slovem »spolu« navíc (»spolu s Ježíšovou matkou Marií«). Překládáme podle breviáře bez slova »spolu«.

23 Dosazena orace z dosavadní votivní mše o Panně Marii, Matce církve (*ČM*/2015/, s. 939).

těm, kdo dnes k tobě volají.

Sděl prosby Synu milému,
na kříži umučenému,
pro nás i bičovanému,
trním, žlučí trápenému.

Jsi Matka krále velkého
a brána nebe zářného.
Nakloň se k prosbám ubohých,
slyš pláč a vzdechy prosících.

Ať Otce s Utěшитelem
i tvého Syna lidstvo ctí,
Matkou jsi církve a právem
Syn zahrnul tě milostí. Amen.²⁴

Nebo: Zdrávas, hvězdo mořská.²⁵

24 Jako hymnus do nešpor byl použit tropus k *Salve, Regina*, skladba citovaná často pro slova »Mater Ecclesiae«, která obsahuje v prvním verši, a datovaná do 15. století (TROMP, Sebastian. *Corpus Christi, quod est ecclesia 4: de Virgine Deipara Maria, corde Mystici Corporis*. Roma: Pontificia Universitas Gregoriana, 1972, s. 349

<https://books.google.cz/books?id=HnqoPqq8FygC&lpg=PA349&ots=UIwCm2M4HE&dq=virgo%20mater%20ecclesiae%20aeterna%20porta%20gloriae&hl=cs&pg=PA349#v=onepage&q=virgo%20mater%20ecclesiae%20aeterna%20porta%20gloriae&f=false>;

edice: *Hymni inediti: liturgische Hymnen des Mittelalters aus Handschriften und Wiegendruckten* 6. Ed. Guido Maria Dreves. Leipzig: Reisland, 1896 [= *Analecta hymnica mediae aevi* 23], s. 57, č. 82 »Salutatio BMV«

(<http://scans.library.utoronto.ca/pdf/2/44/analectahymnica23drevuoft/analectahymnica23drevuoft.pdf>).

Český překlad pro toto officium: Ondřej Koupil, konzultace a úpravy Josef Hrdlička, 2018; poslední sloka, i v lat. doplněná, je ve verších 1–2 převzata z překladu Lentiniho hymnů uvedených výše.

25 V lat. hymnus *Ave, maris stella*, zařazený do druhých nešpor společných textů o Panně Marii (lat. *Liturgia horarum III* /1975/, s. 1356); český překlad s tímž liturgickým užitím: *DMC III* (1988), s.1404n., nápěv *DMCH* (1988, 2008), s. 184. Překlad s metrikou podle lat. hymnu: *Denní modlitba církve: hymny a básnické modlitby*. Praha: Zvon, 1993, s. 224n. Melodie v mariánských nešporách 085A v *Kancionálu* (<http://kancional.cz/085A>; chorální nápěv zpracoval Fr. Holík; text o jednu sloku delší než v doplňku breviáře z roku 1993).

Ant ke kant. P. M. Pán řekl své matce: Ženo, to je tvůj syn. Potom řekl učedníkovi: To je tvá matka.²⁶

Závěrečná modlitba jako v ranních chválách.]

²⁶ Překlad odpovídá znění Bognerova překladu.

DO ŘÍMSKÉHO MARTYROLOGIA

Addi debet inter Elogia pro celebrationibus mobilibus:

10bis. *Feria II post Dominicam Pentecosten*

Memória beátæ Mariæ Víriginis, Ecclésiæ Matris, a Christo discíplis suis commendátæ ut perseverántes in oratióne Spirítui Sancto cóperent in Evangélium proclamándum.

[Mezi pohyblivé oslavy je zapotřebí přidat:

10bis. *Pondělí po Soslání Ducha Svatého*

Památka Panny Marie, Matky církve, kterou Kristus svěřil svým učedníkům, aby setrvali v modlitbách a spolupracovali s Duchem Svatým při hlásání evangelia.]²⁷

²⁷ Přeloženo zde, v návaznosti na perikopu ze Sk a texty výše.